

PETRU EȘANU - PERSONALITATE EMBLEMATICĂ ÎN MUZICA BASARABEANĂ

Petru Eșanu - emblematic personality of the Bessarabian music

Elena ȚURCAN

Abstract: *The 70th anniversary of Petru Eșanu birthday is a new opportunity to bring to the important moments (concerts, meetings, scientific papers) in the life and works of this emblematic personalities of the Bessarabian music.*

În graiul românesc, luna august se numea: augustru, măselariu, gustar (gustatul ritual al boabelor de struguri), secerar (luna secerișului, coasa a doua a finului), anume la finele lui august a putut să adune roadele celor 70 de ani Petru Eșanu, solist vocal, bariton liric. Petru Eșanu face parte din generația de aur a muzicii naționale, vocea lui fiind în Fonoteca de aur de la Radio Moldova. A concertat pe cele mai mari scene ale lumii, alături de nume sonore ale muzicii internaționale.

Născut la Bălți, la 29 august 1943 (dăruită de Dumnezeu viața merge și la jumate de război) într-o familie de viță veche, pasionată de muzică și carte. Mama se numea Natalia, ea colecționa cărți și discuri de vinil. În 1957, mătușa lui, care locuia la București, i-a dăruit câteva discuri cu Maria Tănase și Gică Petrescu.

Moștenirea muzical-artistică transmițându-se pe linia tatălui - Ion, care deși era muncitor, dar cânta foarte bine, iar legenda familiei fratele său, Gheorghe Eșanu, faimosul interpret de muzică populară, a fost cel care l-a îndrumat pe Petru pe această cale chiar de la începuturi. Din copilărie a visat să devină artist ca unchiul său. Cântăreții Petru și Gheorghe Eșanu au înscris un capitol aparte în istoria culturii muzicale naționale.

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

A început a cânta în corul școlar pe la 11 ani, unde în scurt timp devine solist. A fost norocos, pentru că atunci a fost observat, în cadrul unui festival, de șeful catedrei de canto a Institutului de Arte „G. Musicescu”, domnul Nicolae Chiosa, care l-a invitat la niște cursuri speciale. Revine apoi și face studiile la Chișinău între anii 1964-1974 la același profesor, care îi devine și îndrumător spre visul din copilărie. Și astăzi păstrează sincere amintiri despre el. A. G. Stîrcea este un alt pedagog cu care face ore de muzică. Pe perioada stagiului militar, armata nu l-a speriat pe Petru Eșanu, ea devine o continuare a carierei de solist al Orchestrei din Districtul militar Odesa, concertează prin mai multe orașe. La Conservatorul din Odesa avînd ca profesor pe F. I. Dubenco, își formează o fereastră în universul muzical. Tot în acești ani, 1969-1971 și 1975-1990, este solist al Orchestrei de studio a Radioteleviziunii din Chișinău.

Anume muzica a fost cea care l-a unit cu femeia care și astăzi îi este alături. Destinul i-a întâlnit pe scările Conservatorului. Tamara ieșea de la examenul de canto. Era atît de frumoasă - cu ochi albaștri, cu zîmbet frumos, veselă. Pornea acasă și Petru i-a propus să o conducă. După trei luni s-au căsătorit. A fost alături mereu, chiar dacă el era în Franța sau China, Germania, Cehia sau Ucraina. Actualmente sînt doi bunici fericiți, împliniți, și mîndri de ceea ce au realizat în viață, atît în plan profesional, cît și în familie.

Petru Eșanu a fost primul care a interpretat piesele „E luna mai” (muz. S. Lîsoi, text Gh. Vodă), „Colinele Moldovei” (muz. V. Slivinski, text Gr. Vieru), „Cîntecul vierului”(muz. O. Negruță, text M. Roman).

Au fost programe dense și echilibrate, care au cuprins mulți autori semnificativi din țară și nume de referință ale componisticii de peste hotare: vestitul dirijor Iurie Silantiev, compozitorii Alexandra Pahmutova, Vladimir Șainski, Eduard Kolmanovskî, A. Vasecikin, V. Rotaru, V. Duca, V. Ichisceli, A. Valdaev, I. Vatovschi, V. Slivinski, A. Sokirianski, Ion Bass, Ștefan Petrache, M. Bieșu, compozitorii Liviu Știrbu, Marian Stîrcea, interpretele Nadejda Cefraga, Nelly Ciobanu, Nătălița Barbu, Anișoara Puică și mulți alții.

A concertat în renumite săli de concerte, interpretînd și arii ca Jermon „Traviata” și E. Onegin în „E. Onegin”. Anume lui, E. Kolmanovski, îi încredințează

cîntecele „Я люблю тебя жизнь” și „Хотят ли русские войны?”

Doina Cernavca în articolul „Destin în muzică” scrie : „Multe evenimente pot fi considerate importante, dar începuturile sînt cele mai semnificative : concertul organizat cu ocazia Congresului al VI-lea al Uniunii Compozitorilor din URSS, desfășurat în luna noiembrie 1979, la Moscova. Aici participau vedete deja afirmate ca I. Kobzon, L. Leșcenco, S. Zaharov, S. Rotaru. Petru Eșanu reprezenta Moldova. A interpretat cîntecul „Colinele Moldovei”. Avea mari emoții, dar pînă la urmă, s-a descurcat. Atunci s-a apropiat A. Pahmutova și i-a spus: „V-am ascultat cu cea mai mare plăcere. Am cîteva piese noi și aș dori să colaborăm”. Peste o lună, concertau împreună în cadrul unui festival în orașul Sverdlovsk (Ecaterinburg). Mai tîrziu, a fost invitat de onoare la multiple festivaluri și concerte în Rusia”[1] Pentru meritele sale deosebite, în 1988 i se conferă titlul de Artist emerit din Republica Moldova.[2]

Publicul l-a admirat alături de cunoscuții interpreți Valentina Tolcunova, Dmitrie Gnatiuc ș.a.

Petru Eșanu are acele calități indispensabile oricărui interpret dăruit muzicii: tenacitatea, profunzimea și modestia. A cîntat mereu în trei limbi pe care le cunoaște – româna, rusa și ucraineana, fapt care a imprimat un colorit specific cîntecelor sale.[3] Îi admirăm lucrările, felul în care sînt cîntate, darul melodic. El simpte cînd trebuie să-și impresioneze ascultătorul cu sobrietatea cîntecelor patriotice, apoi cu bijuteriile elegiacelor romanțe, cu fascinantele melodii lirice, cu aurul cîntecului țigănesc.

Recitalul preferat al ultimilor ani e alcătuit din romanțe vechi ruse, dar și binecunoscuta „Vezi rîndunelele se duc” într-un aranjament nou. Romanțele interpretate de Petru Eșanu sugerează o diversitate de stări sufletești extrem de fluctuante: tristeți fără ieșire, angoase, aluzii la atitudini decăzute, sentimente nedefinite puse în contrast cu teme evocatoare ceva mai luminoase, amintiri, stări de melancolie sau calm, generate de bucuriile simple ale vieții. Oriunde nu ar avea loc concertul – în sat, în centrul raional sau în capitala, dar și pe piața orașului natal Bălți, unde a evoluat împreună cu ansamblul de dansuri populare „Joc” la unul din jubileele orașului, artistul este apreciat de ascultători, pentru că „artistul adevărat „arde” în scenă, face ca spectatorul să trăiască alături de el...”[4]

În apartamentul său de la Botanica deseori se aud înregistrările sale, căci, cum menționează ziaristul M. Mester: Petru Eșanu: „Nici pentru un minut nu s-a gîndit la altceva în afară de muzică. Nu a regretat vreodată, pentru că prin muzică trăiește, muzica l-a apropiat de oameni. Datorită muzicii a călătorit și a evoluat pe cele mai mari scene. Cred că nimic nu este mai important decît însăși omenia, în viață ai parte de orice, dar trebuie să rămîi treaz, indiferent de situație, viața unui om se scrie zi de zi, filă cu filă, paragraf cu paragraf”.[5,6]

Se bucură că a ajuns la o vîrstă atît de frumoasă și nu este uitat de lume. Este invitat la diferite evenimente, lansări, jubilee alături de Geta Burlacu, Aura, Anișoara Puică, Anna

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

Strezeva, Vladimir Zaklikovski și Galina Gherman.[7,8]

Sperăm ca în deceniile ce vor urma,arta să biruie cu succes anii, iar artistul să fie mereu prezent în programele concertelor și spectacolelor, în emisiuni de radio și televiziune, pentru a înnobila și entuziasma „multe generații de români și multe neamuri ale pământului”

Iată destinul unui nume!

Referințe bibliografice:

1. CERNAVCA, Doina. Destin în muzică. In: *Vip magazin*. 2006, iul.-aug., pp. 44-46.
2. BUZILĂ, S. *Interpreți din Moldova, lexicon enciclopedic (1460-1960)*. Ch. : Ed. ARC, 1996. 182 p. ISBN 9975-928-02-1
3. АНДРЕЕВА, Даниэла. Он открывал концерты. В: *Аргументы и факты*. 2009, № 12 (660), март, p. 20.
4. Верен песне (на эстраде – Петря Ешану). В: СТОЛЯР, Зиновий. *Страницы молдавской музыки*. К. : Лит. Артистикэ, 1983, pp. 128-135.
5. МЕСТЕР, Михаил. Два народных артиста – дядя и его племянник. В: *Голос Бэлц*. 2011, 29 апр., p. 11.
6. ПОПОВ, Алексей. На отдых не отпускает публика. В: *Аргументы и факты*. 2008, № 50 (646), дек., p. 19.

